

Nr 110

*Utlåtande i anledning av väckta motioner om årlig livränta
åt f. d. lokomotiveldaren Axel Leonard Ekman.*

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ragnar Persson* (I: 249) och den andra inom andra kammaren av herr *Bengtsson* i Halmstad *m. fl.* (II: 371), har hemställts, att riksdagen måtte tillerkänna Axel Leonard Ekman, Halmstad, ett årligt belopp motsvarande den summa som Ekman skulle erhållit i livränta om hans olycksfall i tid hade anmälts.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen II: 371 följande.

Den 12 maj 1914 inträffade på Oskarströms järnvägsstation en olyckshändelse varvid dåvarande lokomotiveldaren Axel Leonard Ekman, född den 1 januari 1886, vid vagnväxling blev så svårt skadad att vänstra armen måste amputeras. Halmstad—Nässjö järnvägsaktiebolag, som vid tidpunkten för olyckshändelsen var Ekmans arbetsgivare, tillsåg aldrig att Ekman utfick den livränta som han borde vara berättigad till. Företaget var vid denna tidpunkt anslutet till dåvarande Enskilda järnvägars försäkringsförening, ett företag som senare övertogs av riksförsäkringsanstalten. I och med att Enskilda järnvägars försäkringsförening övertogs av riksförsäkringsanstalten övertog också denna anstalt utbetalningsansvaret för från försäkringsföreningen utgående livräntor, men riksförsäkringsanstalten har svarat Axel Ekman, att då hans fall aldrig blivit anmält ej heller riksförsäkringsanstalten kan utbetala någon livränta.

Efter olyckshändelsen blev Ekman anställd som kontorist vid HNJ, och denna anställning hade han även sedan SJ övertog företaget. Ekman pensionerades 1949.

Ekman har hela tiden levat i den föreställningen att livränta skulle, om inte förr, utgå i samband med att han blev pensionerad. Denna uppfattning har naturligtvis varit felaktig, men den förklarar varför inte Ekman tidigare påtalat missförhållandet. Resultatet har nu därför blivit, som Ekman en smula drastiskt uttrycker det, »jag har mist min arm, fått ha alla de olägenheter som invaliditeten medfört, aldrig kunnat nå den tjänstplacering som lokförare som jag annars skulle uppnått, och ändå har jag aldrig fått ett öres ersättning för mina lidanden».

Det är helt naturligt, som fallet nu ligger till, att det inte finns några möjligheter att på rättslig väg vinna någon ändring. Enda möjligheten synes vara att riksdagen beviljar Ekman ett årligt belopp under återstående tiden av hans levnad, vilket motsvarar vad Ekman skulle ha erhållit per år om olycksfallet hade blivit riktigt behandlat från början.

Över förevarande motioner har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, *järnvägsstyrelsen* avgivit utlåtande och därvid anfört följande.

Ekman, som är född den 1 januari 1886, anställdes i tillfällig tjänst vid förutvarande Halmstad—Nässjö järnvägar (HNJ) den 1 december 1901. Efter verkstads- och loktjänst befordrades han den 1 januari 1914 till ordinarie lokeldare. I anledning av de skador, som åsamkats Ekman vid olycksfallet den 12 maj sistnämnda år, överfördes han till expeditionstjänst å HNJ förrådsavdelning i Halmstad, där han den 1 januari 1945 befordrades till kontorist. Vid statens övertagande av den enskilda banan den 1 juli 1945 övergick Ekman i statens järnvägars tjänst och kvarstod där intill den 1 februari 1949, då han avgick med ålderspension.

Fr. o. m. januari 1953, under vilken månad Ekman uppnått 67 års ålder, är pensionens grundbelopp 280 kronor per månad, varå för närvarande utgår rörligt tillägg med 160 kronor 28 öre. Pensionsförmånerna utöver folkpension utgöra alltså 440 kronor 28 öre per månad, d. v. s. 5 283 kronor 36 öre per år.

Med hänsyn till att riksförsäkringsanstalten, i fråga om ansvar för olycksfall i arbete, den 1 januari 1945 övertog Enskilda järnvägars försäkringsanstalt mot olycksfall, hos vilken HNJ hade sina anställda försäkrade, och järnvägsföretaget först ett halvår senare införlivades med statens järnvägar, anser järnvägsstyrelsen, att — därest riksdagen skulle finna skäligt tillerkänna Ekman viss ersättning för de honom vid olycksfallet i fråga åsamkade skadorna — denna ersättning dock icke bör utgå av statens järnvägars medel.

Utskottet. Det i motionerna väckta förslaget avser, att riksdagen skulle tråda hjälpande emellan genom att bevilja förre lokeldaren Axel Leonard Ekman — vilken uppbär författningsenlig tjänstepension med, utöver folkpension, för närvarande 5 283 kronor om året — särskild årlig ersättning i anledning av ett olycksfall som drabbade honom år 1914. Detta olycksfall har emellertid, enligt vad som i motionerna uppgivits, aldrig anmälts till vederbörande försäkringsinrättning. Enligt utskottets mening kan det av principiella skäl knappast ifrågakomma att nu genom särskilt riksdagsbeslut bereda Ekman åsyftad gottgörelse. Utskottet håller för övrigt före att frågan om en eventuell ersättning till Ekman i omhandlade hänseende i första hand bör prövas av Kungl. Maj:t, något som — såvitt kunnat utrönas — inte synes ha skett.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 249 och II: 371 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 29 april 1955

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 108.